

Komunikat prasowy

Luksemburg, 11 stycznia 2023 r.

Ułatwianie podróży podczas pandemii – unijne cyfrowe zaświadczenia COVID sprawdziły się, inne narzędzia były mniej skuteczne

Unijne cyfrowe zaświadczenia COVID pomogły skoordynować wprowadzanie ograniczeń w podróżach w państwach UE i skutecznie ułatwiły podróżowanie w czasie pandemii COVID-19, lecz inne narzędzia unijne okazały się mniej skuteczne – wynika ze sprawozdania specjalnego opublikowanego dziś przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Jak ustalili kontrolerzy, Komisja Europejska szybko zareagowała na kryzys i zaproponowała adekwatne rozwiązania techniczne, jednak państwa członkowskie skorzystały z nich w bardzo różnym zakresie. W rezultacie wkład poszczególnych inicjatyw w ułatwianie podróżowania był zróżnicowany. Kontrolerzy apelują, aby na przyszłość Unia lepiej przygotowała się do ewentualnych sytuacji nadzwyczajnych, co pozwoli jej skuteczniej stawić im czoła.

W marcu 2020 r., krótko po wykryciu pierwszych przypadków COVID-19 w Europie, państwa UE zaczęły wprowadzać kontrole na granicach i ograniczenia w podróżowaniu. Mimo niewielkich uprawnień w dziedzinie zdrowia publicznego Komisja Europejska wystąpiła z różnorodnymi inicjatywami mającymi złagodzić wpływ tych ograniczeń na swobodę przemieszczania się. Opracowała m.in. kilka narzędzi, które miały ułatwić podróżowanie i pomóc w wykrywaniu przypadków COVID-19. Były to: brama sieciowa służąca do ustalania kontaktów zakaźnych, cyfrowe karty lokalizacji pasażera i platforma do wymiany tych kart między państwami członkowskimi, a także unijne cyfrowe zaświadczenia COVID. Na przygotowanie tych narzędzi informatycznych UE przeznaczyła 71 mln euro.

Kontrolerzy ustalili, że Komisja Europejska szybko uruchomiła środki finansowe i podeszła do opracowania narzędzi pod presją czasu w sposób pragmatyczny. Bramę sieciową służącą do ustalania kontaktów zakaźnych udostępniono już siedem miesięcy od wybuchu pandemii, a cyfrowe unijne zaświadczenie COVID było gotowe do zastosowania, jeszcze zanim państwa członkowskie zrealizowały swoje plany szczepień. Inaczej było w przypadku kart lokalizacji pasażera: wdrożono je zbyt późno, w momencie gdy niektóre państwa członkowskie wprowadziły już krajowe rozwiązania. Kontrolerzy stwierdzili także, że pomimo starań Komisji Europejskiej część państw nadal miała wątpliwości co do korzystania z narzędzi unijnych. Dotyczyły one niektórych prawnych aspektów, m.in. kwestii ochrony danych, a także faktu, że pewne państwa wdrożyły już własne narzędzia krajowe. Zasadniczo Komisja uwzględniła jednak zastrzeżenia

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

związane z ochroną danych i zastosowała dobre praktyki w dziedzinie bezpieczeństwa informatycznego.

– Sytuacja, w której się znaleźliśmy, była bezprecedensowa. Dlatego tak ważne było, aby wszystkie państwa członkowskie przyjęły wspólne narzędzia, które miały służyć do koordynacji ograniczeń swobodnego przemieszczania się i ułatwić podróżowanie – powiedział Baudilio Tomé Muguruza, członek Trybunału odpowiedzialny za tę kontrolę. – Państwa członkowskie nie wprowadziły jednak wszystkich narzędzi opracowanych przez UE. Powodzeniem cieszyło się unijne cyfrowe zaświadczenie COVID, czego nie można powiedzieć o pozostałych inicjatywach.

Tylko cztery państwa członkowskie zastosowały unijne cyfrowe karty lokalizacji pasażera. W dodatku spośród niemal 27 mln kart lokalizacyjnych wygenerowanych do lutego 2022 r. 9 na 10 kart wydano w jednym państwie (we Włoszech). Małym zainteresowaniem cieszyła się też platforma do wymiany kart lokalizacji pasażera – do końca lutego 2022 r. wymieniono ich 256 (przy czym wszystkie karty poza jedną pochodziły z Hiszpanii). Aplikacje służące do ustalania kontaktów zakaźnych były stosowane w bardzo różnym stopniu w zależności od kraju. Do maja 2022 r. większość danych przekazanych za pośrednictwem bramy sieciowej (83%) wygenerowali użytkownicy z tylko jednego państwa (Niemiec). W praktyce unijne cyfrowe zaświadczenie COVID okazało się jedynym narzędziem stosowanym we wszystkich państwach członkowskich, a ponadto na obszarze 45 państw i terytoriów spoza UE. Do końca marca 2022 r. wydano ponad 1,7 mld zaświadczeń COVID. Kontrolerzy stwierdzają zatem, że tylko unijne cyfrowe zaświadczenie COVID pomogło skoordynować wprowadzanie ograniczeń w podróżach w państwach UE i skutecznie ułatwiło podróżowanie podczas pandemii COVID-19.

Kontrola wykazała ponadto, że nie ustanowiono procedur, które pozwoliłyby korzystać z opracowanych narzędzi w dłuższej perspektywie albo ponownie szybko je wdrożyć w razie potrzeby. Przykładowo podstawa prawna regulująca obecnie wydawanie unijnych cyfrowych zaświadczeń COVID wygasa w czerwcu tego roku. Jeśli zaświadczenie ma być nadal stosowane, konieczne będzie przeprowadzenie standardowej unijnej procedury ustawodawczej.

Informacje ogólne

Kontrola obejmuje okres od października 2020 r. do czerwca 2022 r. Dotyczy czterech narzędzi unijnych wymienionych powyżej, a także ich finansowania ze środków unijnych, nie obejmuje natomiast kwestii finansowania przez UE szczepionek przeciwko COVID-19. Zagadnienie to Trybunał przeanalizował już w [sprawozdaniu specjalnym na temat unijnych zamówień szczepionek przeciwko COVID-19](#).

Kontrola jest uzupełnieniem [sprawozdania specjalnego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczącego swobodnego przemieszczania się w UE w kontekście pandemii COVID-19](#) (sprawozdanie opublikowano w czerwcu 2022 r.), w którym Trybunał przeanalizował kwestię kontroli na granicach wewnętrznych w strefie Schengen podczas pandemii.

Sprawozdanie specjalne 01/2023 pt. „Narzędzia ułatwiające podróżowanie po UE podczas pandemii COVID-19. Adekwatne inicjatywy o zróżnicowanym wpływie – od sukcesu po ograniczone stosowanie” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu).

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału – e-mail: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais – e-mail: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – tel.: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer – e-mail: damijan.fiser@eca.europa.eu – tel.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti – e-mail: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel.: (+352) 691 553 547